

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Vorwort

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

*U*i Latini sermonis elegantiore copia delectantur, ii se plus uni Ciceroni; quam ceteris omnibus debere fateantur necesse est. Pauci enim in uno scribendi genere, ille in omnibus excelluit: ut, cum liberalium disciplinarum gloriam Grecis concedere cogamur, in hac tamen ornatè scribendi laude, non dicam equidem illos vincere, sed certè dubia cum illis palma certare videatur. Nec verò Latinam linguam verbis tantum Cicero locupletavit; sed rebus etiam vel ingenio quesitis, vel à doctrina sumptis, vehementer auxit, & ut alia pratermittam, ita scripta, ut unus maxime de iis, qui Romanam eloquentiam colunt, meritis optime sit: ille summum oratorem: ille præstantem civem: ille optimum virum libris suis formavit, atque finxit. Non sine ratione ergo acriter invehitur Erasmus in stolidos illos, qui in Cicerone nihil præclarum esse dictitant, præter verborum phaleras. Faciunt nam intelligendo ut nihil intelligant. Quàm varia enim & egregia conscripsit volumina: quanta vis, quanta copia salubrium ac sanctissimorum præceptorum? quanta cognitio, quantaque memoria præscarum simul & recentium historiarum? Tum autem, quàm alta cogitationes de vera hominis felicitate? quæ planè declarant illum hoc egisse, quod docebat. Jam verò in explicandis rebus procul à communi sensu ac sermone populari semotis, quasque multi desperabant Romana lingua tractari posse: quæ perspicuitas, quæ candor, quæ facilitas, quæ copia, quæ denique festivitas? Philosophiam, quæ primùm in rerum naturalium contemplatione occupata, procul aberrat à vitâ communi, Socrates primus in terras atque etiam in domos deduxisse legitur: Plato & Aristoteles conati sunt eam & in aulas regum & in senatum & in ipsa tribunalia producere, M. verò Tullius mihi videtur eam etiam in proscenium perduxisse; cujus opera sic loqui didicit, ut promiscuum etiam vulgus possit applaudere. Atque hujus generis tam multos libros scripsit vir ille difficillimis temporibus, summorum Reipublicæ tumultu; quosdam etiam rebus in summam desperationem adductis. Ita ut meritò nos Christiani pudore suffundamur, quum videamus homines ethnicos tam sanctis commentationibus, otium, quod dabat Reipub. calamitas, transegisse: nec ab ineptis voluptatibus quesivisse mentis avocamenta; sed à sanctissimis philosophiæ præceptis petivisse remedium? Quid aliis accidat, nescio: me legentem sic afficere solet M. Tullius; præsertim ubi de bene vivendo differit, ut dubitare non possim, quin illud pectus, unde ista prodierunt, aliqua divinitas occupavit. Nulli enim dubium esse potest, quin crediderit esse numen, quo nihil esse posset neque majus, neque melius. Porò quid senserit de animorum immortalitate, quid de diversa sorte præmiisq; vitæ futuræ; tum quanta fuerit sincera conscientia fiducia;

PRAEFATIO AD LECTOREM.

ducia; si non satis declarant tot ejus libri, certè vel una illa epistola satis arguit, quam ad Octavium scribit, jam ut apparet, morte destinata.

En ergo Tibi, Tullium, concinnatum à Cl. Grutero, ex magna quidem annotationum farragine, ejusq; potissimum judicio collectarum; quod tamen pendere voluit ab auctoritate codicum Bibliotheca Palatina. Nam cum ejusdem cura illi commissa esset à florentissimo Principum FREDERICO VI. Electore primario, nihil prius habuit, nihil antiquius, quam recensere Gulielmiana ad membranas suas, exque eis porro supplere, quae ipsis deerant. Quare cum Chirographi illi libri praestiterint, nunc lapidem Lydium, nunc virgulam Mercurii, iidemque pro Helice illi fuerint ac Cynosura, iisdem auctoribus admodum multa, scabie prius atque ulceribus fæda, in pristinum restituit nitorem: adminiculantibus praeterea editionibus ævi vetustissimi; quas ærumnabili labore frequentissimè consuluit. Interim ferè semper illi fuit pro regula, editio Petri Victorii; omnium profectò ante hanc & castissima & castigatissima. Nam Lambiniana sane nimium sibi indulserat: & sic tamen nonnunquam lectioni earum impressio adhæsit; tunc scilicet cum retro vulgata nihil subesset gratia, nihil venustatis; neque ei ullum veniret à manuscriptis subsidium. Ita ut de se gloriari soleat, quod optimum Romana lingua auctorem mille amplius locis illustravit, correxerit, auxerit: ubi antea, doctis juxta atque indoctis, mera erant tenebrae, mera vulnera, meri obices, ita ut opera Arpinatis nostri, jam vultu vividiora esse membrisq; omnibus letiora, quam prius, fatebuntur ultrò omnes quorum scripta, quorum spiritum animumque non obsidet aut livoris pestis, aut inscitia venenum. Nam plane fallor, aut nobis gratulabuntur, post tot manuscriptorum exemplarium fluctus ac scopulos, tot diversarum sententiarum ventos ac procellas, Ciceronem demum constitutam in qualicumque vado salutis.

De catenatis illius Viri laboribus, quid optimo Scriptori accesserit; dicere super sedeo; ejusq; censuram relinquo Senatui Populoq; Critico; hoc scio, hoc spondeo, prodire nunc tandem M. Tullium longè ornatior, expolitiorem, plenior, quam antea nunquam planè, mille aliquot non nevis modò ac verrucis, sed vulneribus, sed vomitibus levior esse; aut ultrò fatebitur; aut certè intrà conscientiam suam sentiet, quisque evolverit: addidimus insuper præter Gruteri, paucas Variorum notas, ut Salmasii, Gronovii; sed in suum locum digestas. Indices illos vastissimos & diversissimos in unum contraximus, ac collegimus, ne materiarum verborumq; diversitas, lectorem turbaret, confunderet: & tamen ut credimus, sine dispendio Lectoris, Græcorum vocabulorum expositionem notis insertam orationis contextui subjecimus: argumenta quin & à Dionysio Gothofredo jam olim consinnata, quae hætenus in Batava editione desiderabantur, plerisque libris præfiximus. Ita ut nihil in magna illa Editione Gruteri & Schreveliana contineatur, quod non huic nitidissima correctissimaque Editioni insertum sit & additum.

Qua omnia qua potuit à nobis fieri diligentia, in tuam utilitatem emissas, quaeso te, humanissime Lector, ita accipias, ut nostra hætenus consuevisti: nosque Tuis ac bonorum omnium commodis addictos, eo animo complectaris, quo soles, quæ literarum literatorumq; causa tot labores suscipiunt. Vale.